

Grästorps kommun

Åtgärdsplan brottsförebyggande arbete 2025–2026

Dokumenttyp: Åtgärdsplan

Datum: 2025-09-17

Diarienummer: KS 2025/395

Fastställt av: Kommunstyrelsen, 2025-09-17 §

Dokumentansvarig: Brottsförebyggande samordnare

Innehåll

1	Arbetssätt.....	3
1.1	Kartläggning – lägesbild	3
1.2	Orsaksanalys.....	3
1.3	Brottspreventivt arbete.....	3
1.4	Övergripande arbete framåt.....	4
2	Fokusområde 1 – skadegörelse	5
3	Fokusområde 2 – våldsprevention.....	5
4	Fokusområde 3 – trafikbrottslighet	7
5	Socialpreventiva insatser för unga	8
6	Drogpreventivt arbete	8

1 Arbetssätt

1.1 Kartläggning – lägesbild

För att ta fram en aktuell lägesbild för Grästorps kommun har data från BRÅ använts för att ta fram diagram med utvecklingen över tid för ett antal brottstyper. Vi har också använt polisens månatliga utskick över anmälda brott i kommunen för att ytterligare säkerställa aktualiteten i lägesbilden och våra fokusområden.

1.2 Orsaksanalys

För att undersöka varför ett visst brott eller problemområde uppstår kan man använda sig av en orsaksanalys. Genom att systematiskt bryta ner ett problemområde kan grundorsakerna identifieras och åtgärder sättas in på ett sätt som ger effekt. Orsaksanalysen har följande steg:

1. Fördjupa kunskapen
2. Identifiera troliga orsaker
3. Testa antaganden och gallra
4. Välj ut och vidta åtgärder

1.3 Brottspreventivt arbete

En av de mest etablerade och använda teorierna inom brottspreventivt arbete är rutinaktivitetsteorin som formulerades av amerikanska kriminologer 1979. Teorin utgår enkelt från att det är tillfället som gör tjuven. En förenklad bild av denna teori och som används både av BRÅ och polisen i deras brottsförebyggande strategi är brottstriangeln. Enligt brottstriangeln måste tre huvudsakliga förutsättningar vara uppfyllda för att ett brott ska kunna uppstå: en motiverad gärningsperson, ett lämpligt objekt eller offer för brottet och avsaknad av formell och informell kontroll, till exempel låg risk att bli upptäckt eller svaga sociala band. Åtgärder ska därför riktas mot en eller flera av dessa förutsättningar, eftersom sannolikheten för att brott ska begås minskar om någon av förutsättningarna saknas. Förebyggande åtgärder kan vara att till exempel minska motivationen hos en person att begå brott, begränsa tillgängligheten till eller stärka skyddet av lämpliga brottsobjekt eller brottsoffer eller stärka den formella och informella kontrollen, d.v.s. öka upptäcktsrisken eller stärka andra faktorer som ökar den informella kontrollen.

1.4 Övergripande arbete framåt

Grästorps kommun bedriver redan olika brottsförebyggande aktiviteter, men det finns ett behov av att stärka samordningen och formaliseringen av dessa insatser. För att säkerställa en enhetlig och effektiv verksamhet krävs tydligare kunskapsförmedling inom organisationen samt en bred medvetenhet om arbetets innehåll och mål.

Genom denna åtgärdsplan kommer vi att tydligt implementera och kommunicera arbetet i hela kommunen. Målet är att skapa en strukturerad uppföljning av insatserna samt identifiera eventuella behov och utvecklingsområden inom verksamheterna.

2 Fokusområde 1 – skadegörelse

Skadegörelse skadar inte bara egendom utan även gemenskapens trygghet och tillit till den offentliga miljön. För Grästorps kommun är därför ett proaktivt arbete viktigt – genom att förebygga problemen tidigt kan vi minska kostnader, stärka platsanknytning och skapa en mer hållbar och inkluderande kommun.

Att motverka skadegörelse kräver både praktiska lösningar och samhällsengagemang. Genom samverkan med invånare, skolor och näringsliv kan vi skapa attraktiva och välskötta miljöer som främjar respekt och ansvarstagande. Tabellen nedan beskriver hur vi tillsammans kan nå detta mål.

Problemområden	Åtgärd	Mål	Vem	När	Uppföljning	Samarbetspart
Trenden kring antalet skadegörelsebrott	Starta upp samverkansforumet GEST	Minskat antal anmälda brott.	Brottförebyggande samordnare	Kontinuerligt	Statistik anmälda brott.	GEST
Benägenheten att begå brott	Informationskampanjer i samband med skadegörelse	Minska benägenheten att begå brott	Brottförebyggande samordnare	Vid behov	Statistik anmälda brott	Utvecklingsenheten, Bildningsverksamheten, Polismyndigheten
Benägenheten att begå brott	Särskilda insatser mot unga, dialog och uppföljning.	Minska benägenheten att begå brott	Brottsförebyggande samordnare	Vid behov	Statistik anmälda brott	Bildningsverksamheten, Samhällsbyggnadsverksamheten
Benägenheten att begå brott	Skolbesök av polis angående lag och rätt	Minska benägenheten att begå brott	Polisen	En gång per läsår	Statistik anmälda brott	Brottsförebyggande samordnare
Benägenheten att begå brott	Situationella åtgärder baserat på behov, ex belysning, buskage, snabb sanering	Minska förutsättningarna att begå brott	Brottsförebyggande samordnare	Vid behov	Rapportering kring utsatta platser i GEST	Samhällsbyggnadsverksamheten

3 Fokusområde 2 – våldsprevention

Våld i alla dess former – oavsett om det sker i hemmet, på skolgården eller i det offentliga rummet – utgör ett allvarligt hot mot individers säkerhet, välbefinnande och trygghet. För

Grästorps kommun är det en central uppgift att aktivt arbeta med våldsprevention för att skapa en hållbar och inkluderande miljö där alla invånare kan leva och växa utan rädsla.

Att förebygga våld handlar inte bara om att ingripa när problem uppstår, utan om att tidigt identifiera riskfaktorer och bygga upp skyddande strukturer. Genom ett proaktivt arbete kan kommunen minska lidande, stärka sammanhållningen och samtidigt underlätta för professionella insatser inom socialtjänst, skola och hälso- och sjukvård. Dessutom har preventionen en samhällsekonomisk dimension – det är både mer humant och kostnadseffektivt att förebygga våld än att hantera dess konsekvenser.

Grästorp ska vara en förebild genom att kombinera lokalkännedom, samverkan mellan verksamheter och evidensbaserade metoder. Genom att fokusera på förebyggande åtgärder satsar vi på en framtid där våld inte är en del av vardagen, utan där respekt, dialog och trygghet står i centrum.

Problemområden	Åtgärd	Mål	Vem	När	Uppföljning	Samarbetspart
Beneägenheten att begå brott	Se över dokument och rutiner kopplat till våld i nära relation, skapa en helhetssyn kring det arbete som redan görs	Sammanföra de olika verksamheter som jobbar med frågan	Brottsförebyggande samordnare,	VT26	Sammanställning av de dokument som finns.	Social verksamhet, Bildningsverksamheten, Folkhälsa
Beneägenheten att begå brott	Kommunövervakande kunskapshöjande insatser riktade mot unga, särskilt inom ungas parrelationer.	Minska benägenheten att begå brott	Brottsförebyggande samordnare	VT26	Antalet våldsbrott inom ungas parrelation.	Social verksamhet, Bildningsverksamheten, Samhällsbyggnadsverksamheten
Mörkertal inom brottskategorin	Kompetenshöjande insats mot personal som arbetar med frågan.	Ökad kunskap och förståelse för kategorin	Brottsförebyggande samordnare	Vid behov	Antalet medarbetare som fullgjort utbildning.	Social verksamhet, Bildningsverksamheten

4 Fokusområde 3 – trafikbrottslighet

Trafiksäkerhet är en grundläggande fråga för alla invånare i Grästorp, särskilt i en kommun där många unga använder A-traktorer som transportmedel. Olyckor och trafikbrott, särskilt i samband med alkohol eller droger, kan få allvarliga konsekvenser – inte bara för den enskilde utan för hela samhället. Genom ett aktivt förebyggande arbete kan vi skapa säkrare vägar och medvetenhet om riskerna.

Att minska trafikbrott handlar om mer än lagföring – det kräver upplysning, ansvarsfull planering och samverkan mellan kommunen, polis, skolor och föräldrar. Genom att rikta insatser mot ungdomars trafikvanor och samtidigt lyfta farorna med rattfylleri och drogpåverkan, kan vi bidra till en tryggare vardag för alla.

Problemområde	Åtgärd	Mål	Vem	När	Uppföljning	Samarbetsparter
Antalet brott behöver minska	Fortsatta trafikkontroller i kommunen	Minska antalet trafikbrott	Polisen	Kontinuerligt	Statistik anmälda brott	Brottsförebyggande samordnare
Alkohol- och droger i trafiken	Kunskapshöjande insatser	Ökad kunskap om alkohol och drogers konsekvenser i trafikmiljö	Brottsförebyggande samordnare, Polisen	En gång per läsår	Drogvaneundersökningen	Drogförebyggare, Social verksamhet.
Störande och buskörning i tätorterna	Analysera problemområden i kommunen och möjliga orsaker	Ökad kunskap kring problemområden för rätt åtgärder.	Brottsförebyggande samordnare	Kontinuerligt	Minskad utsatthet i identifierade områden	Polisen
Störande och buskörning i tätorterna	Insatser mot barn och unga/motorburen ungdom	Minska benägenheten att begå brott	Brottsförebyggande samordnare	Vid behov	Statistik anmälda brott.	Polisen, Bildningsverksamheten, Samhällsbyggnadsverksamheten, Social verksamhet
Störande och buskörning i tätorterna	Fysiska åtgärder för att förhindra buskörning på utsatta platser	Antalet klagomål till kommun och polis minskar	Brottsförebyggande samordnare	Vid behov	Minskad utsatthet i utvalda områden	Samhällsbyggnadsverksamheten

5 Socialpreventiva insatser för unga

Forskning och erfarenheter visar att formaliserad samverkan kring tidiga insatser för barn och ungdomar i riskzoner ger goda resultat. I Sverige används främst tre beprövade samverkansmodeller:

1. Sociala insatsgrupper (SIG)
2. Skola, socialtjänst, polis och fritid (SSPF)
3. Barn och unga i organiserad brottslighet (BOB)

Dessa modeller skiljer sig åt i struktur men delar samma kärnuppgift: att genom samordnad verksamhet och med samtycke identifiera och stödja unga i riskzon för att förebygga brott och antisocialt beteende.

Grästorps kommun bör därför:

- Aktivt välja och implementera en av dessa strukturerade samverkansmodeller
- Formalisera samarbetet genom tydliga rutiner och ansvarsfördelning
- Säkerställa att insatserna integreras med övrigt brottsförebyggande arbete i kommunen

Den valda modellen bör anpassas efter Grästorp kommuns specifika förutsättningar och behov, med tydlig koppling till de åtgärder som redan beskrivits i denna plan.

6 Drogpreventivt arbete

Grästorp kommun är en av flera västsvenska kommuner som ingår i ett regionalt samarbete för drogprevention gentemot unga. Genom detta samarbete tillhandahålls expertstöd från Öckerö kommun, baserat på den så kallade "Öckerömetoden".

Metodens huvudsakliga insatser:

1. Årliga drogvaneundersökningar bland elever i årskurs 7–9, vilka kartlägger trender och riskbeteenden.
2. Riktade informationsträffar för vårdnadshavare, med syfte att stärka en restriktiv hållning till ungdomars konsumtion av alkohol, nikotin och andra droger.
3. Regelbundna nyhetsbrev till skolor och föräldrar för kontinuerlig kunskapsspridning.

Metoden strävar efter att:

- Öka medvetenheten om drogrelaterade risker.
- Främja en gemensam, restriktiv norm bland vårdnadshavare och lokalsamhället.

Skapa en tryggare miljö för ungdomar genom samhällsengagemang